

Ken Siewers, kommunjurist,

Daniel Eriksson, förvaltningschef

PM om fritidsaktiviteter i Askersunds kommun

Kommunen både driver fritidsverksamheter i egen regi samt stöttar andra aktörer. Fritidsverksamheter i egen regi är: Komtek, öppen fritidsverksamhet och kulturskola. Hit kan också räknas folkbibliotekets aktiviteter för barn och unga. Fritidsverksamheter som kommunen stöttar drivs av föreningar och studieorganisationer inom kultur, fritid och idrott. Stöttningen består bland annat av bidrag och hyressubventioner.

Det är invånarnas mål och preferenser som avgör val av aktivitet. Vissa människor kanske föredrar den formella formen som till exempel kulturskola och komtek erbjuder, medan andra trivs bättre med den öppna och demokratiska upplevelsen som föreningslivet kan ge. Invånarna kan också överväga att kombinera båda alternativen om det är möjligt, för att dra nytta av de olika fördelarna de erbjuder.

Allas lika värde

I det av kommunfullmäktige beslutade styrdokumentet Budget och mål 2023 anges *allas lika värde* som ett övergripande perspektiv: ”En central del av arbetet med att leva upp till *allas lika värde* är att arbeta med jämlikhet, rättvisa, demokrati och delaktighet. Alla ska ha samma möjligheter att forma såväl samhället som sina egna liv. Det förutsätter lika rättigheter, skyldigheter och möjligheter inom livets alla områden.”

Ett brett utbud av aktörer och fritidsaktiviteter är ett sätt att arbeta med allas lika värde, att bidra med medel ett annat, att subventionera lokalhyror ett tredje och att subventionera/hålla nere avgifter för barn och unga i kommunalt driven verksamhet är ytterligare ett sätt.

Om verksamheter i kommunal regi

Med verksamhet i kommunal regi avses de aktiviteter och tjänster som tillhandahålls av kommunen. Kommunal verksamhet är inriktad på att uppfylla de lokala behoven och kraven för invånarna. Kommunal verksamhet har anställd personal.

Kommuner kan driva fritidsanläggningar, museer och evenemang för att främja folkhälsa samt kulturellt och socialt engagemang. Syftet med en kommunal verksamhet kan vara att möjliggöra för så många som möjligt att ta del av utbudet till ett överkomligt pris.

Musik-/kulturskolan kan fungera som exempel: De växte fram under 1940 till 1960-talet. Med åren har musikskolorna utvecklats till kulturskolor. Personalen är högskoleutbildad med anställning i kommunen. Det allmänna målet med en kommunal musik var att ge möjlighet att utveckla ett instrument- eller sångkunnande hos alla ungdomar oberoende av ekonomisk, kulturell eller social bakgrund. (Källa: Kulturskolerådet)

Om verksamheter som drivs av föreningar

Den vanligaste organisationsformen är den ideella föreningen. Det finns ingen lag som reglerar ideella föreningar som det finns för ekonomiska föreningar. Den ideella föreningen utmärks av att den ska ha medlemmar och vara av ideell karaktär. Ideella föreningar bygger på ideellt engagemang.

Föreningslivet har flera fördelar och är viktigt av många skäl: De främjar social interaktion och samhörighet. Många föreningar är inriktade på fysiska aktiviteter och idrott, vilket främjar en hälsosam livsstil och fysisk kondition. Föreningar bygger även på demokratiska principer där

medlemmarna har möjlighet att påverka beslut och riktning. Det uppmuntrar till aktivt deltagande och ansvarstagande samt en samhällsutveckling i demokratisk anda.

Föreningsfriheten, även kallad organisationsfrihet, innebär en rätt att tillhöra och bilda organisationer, men också frihet att stå utanför föreningar.

Om verksamhet som drivs av näringsidkare samt om bidrag till näringsverksamhet

Näringsverksamhet är en bred term som hänvisar till alla ekonomiska och kommersiella aktiviteter som utförs av företag med syftet att generera inkomst och vinster till ägarna genom att producera och sälja varor och tjänster på en marknad.

När det gäller stöd till näringsidkare anger kommunallagen att kommuner får genomföra åtgärder för att allmänt främja näringslivet i kommunen men däremot får det inte ges individuellt riktat stöd till enskilda näringsidkare om det inte finns synnerliga skäl (2 kap. 8 §). Synnerliga skäl ska tolkas restriktivt vilket i lagens förarbeten exemplifieras med att kommunen kan ha rätt att lämna stöd till enskilda näringsidkare om servicenivån inom ett visst område sjunker under klart under det acceptabla för att garantera en viss minimistandard av kommersiell service till hushållen (prop. 2016/17:171 s. 304).

Även EU:s regler om statsstöd (artikel 107-109 i EUF-fördraget) hindrar att det offentliga stödjer en ekonomisk verksamhet med offentliga medel som resulterar i att mottagaren får en fördel gentemot andra aktörer på marknaden.

Kostnadsbudget

Förvaltningen gör inget försök att jämföra fördelningen mellan ovanstående verksamheter eftersom förutsättning, form och syfte skiljer sig åt men redovisar här nämndens kostnadsbudget:

Komtek (köps av Örebro kommun)	Öppen fritidsverksamhet (inkl. ungdomsgård och nattvandring)	Kulturskola	Bidrag och anläggningar som civilsamhället inkl. föreningslivet tar del av: Solberga IP, fritids- och friluftsanläggningar, bidrag till föreningar och elljusspår
Personal/drift: 100 tkr (köp)	Personal: 1 449 tkr Drift: 235 tkr	Personal: 3 128 tkr Drift: 72 tkr	Personal: 1 997 tkr Drift: 2 069 tkr
Hyra: Bedrivs i skolans lokaler. Sponsring: 100 tkr i från Zinkgruvan Mining AB.	Hyra: Bedrivs i skolcaféet.	Hyra: 1 102 tkr	Hyra: Hyreskostnader för gymnastiksalarna på skolorna tillkommer samt subvention av hyran för idrotts-hallar*. 2 582 tkr
Totalt: 200 tkr	Totalt: 1 684 tkr	Totalt: 4 302 tkr	Totalt: 6 648 tkr

*Kommunen subventionerar lokalhyran för föreningslivet, och särskilt för barn- och ungdomsverksamhet som har den lägsta kostnaden i uthyrningssystemet. Subventionen är inte här omräknad i kronor men ska komma ihåg.